

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL
Tallinn, Stenbocki maja

.05.2024

Päevakorrapunkt nr ...

Eesti seisukohad „Uus Euroopa kaitsetööstuse strateegia: Euroopa Liidu valmisoleku saavutamine reageerimisvõimelise ja kerkse Euroopa kaitsetööstuse abil“ ja Euroopa Parlamendi ja Komisjoni määruse, millega kehtestatakse Euroopa kaitsetööstuse programm ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks, kohta.

1. Kiita heaks järgmised kaitseministri esitatud seisukohad „Uus Euroopa kaitsetööstuse strateegia: Euroopa Liidu valmisoleku saavutamine reageerimisvõimelise ja kerkse Euroopa kaitsetööstuse abil“ ja Euroopa Parlamendi ja Komisjoni määruse eelnõu, millega kehtestatakse Euroopa kaitsetööstuse programm ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks, kohta.
 - 1.1 Eesti toetab Euroopa kaitsetööstuse strateegia eesmärgi, milleks on kaitseinvesteeringute, kaitseotstarbeliste toodete ja süsteemide kättesaadavuse, varustuskindluse, Euroopa Liidu kaitsetööstusbaasi konkurentsi- ja reageerimisvõime, kaitsevõime tugevdamist tehnoloogiate, sealjuures kahese kasutusega tehnoloogiate abil ning rahvusvahelise koostöö võimaluste suurendamine. Strateegia eesmärkide numbrilised sihttasemed, mis puudutavad Euroopa Liidu siseste hangete või ühishangete osakaalu suurendamist konkreetse aja jooksul, peaksid jääma siiski mittesiduvateks, et tagada turul vaba konkurents.
 - 1.2 Eesti toetab Euroopa Liidu varasemate laskemoona ühist tootmist ja ühishankeid toetavate instrumentide pikendamist ja kohaldamisala laiendamist Euroopa Kaitsetööstuse Programmi raames. Eesti soovib, et instrumentide rahastamiskõlblikkuse ja taotluste hindamise kriteeriumid soodustaksid Eesti jaoks olulisi võimeprioriteete nagu laskemoon, õhukaitse ja kauglöögivõimekus. Eesti peab oluliseks kaitsetööstuse tootmisvõimekuste

arendamist. Eesti toetab läbirääkimiste käigus ka sõjaliseks liikuvuseks vajaliku taristu arendamise ja kriitilise tsiviiltaristu kaitseks sobivate süsteemide arendamise rahastamist.

1.3 Eesti toetab koostöömehhanismi loomist Ukraina kaitsetööstusbaasi toetuseks ja Euroopa Liidu ning Ukraina tööstustasandi koostöö edendamiseks Euroopa kaitsetööstuse programmi raames.

1.4 Venemaa agressioonist tingitud julgeolekukriisi ja majandusolukorra tõttu peab Eesti vajalikuks tõsta kiiremas korras Euroopa kaitsevalmidust. Selleks tuleb analüüsida täiendavaid EL rahastamisallikaid eesmärgiga võtta vähemalt 100 miljardit eurot kasutusele enne 2028. aastal käivituvat uut ELi pikaajalist eelarveperioodi. Ühe võimaliku lahendusena toetame selleks solidaarselt EL kaitsevõlakirjade väljastamist, et vähendada kiirkorras Euroopa kaitse strateegilisi puudujääke. Eesti toetab ka määruse eelnõus toodud võimalust liikmesriikidel, EL institutsioonidel, kolmandatel riikidel või rahvusvahelistel organisatsioonidel anda täiendavat rahalist toetust kaitsetööstuse programmile kui võimalikku täiendavat finantseerimisallikat.

1.5 Eesti soovib, et strateegia ja määruse raames loodavate instrumentide tingimused, sealhulgas rahastamiskõlblikkust puudutavad, oleksid võimalikult vähe piiravad NATO liitlaste suhtes, kes ei ole Euroopa Liidu liikmesriigid.

1.6 Eesti toetab Euroopa Investeerimispanka Grupi rolli suurenemist Euroopa Liidu kaitsevõime tugevdamise rahastajana. Eesti toetab Euroopa Investeerimispanka Grupi mandaadi muutmist viisil, et see võimaldaks rahastada ka täielikult kaitseotstarbelisi projekte. Eesti toetab kaitsevaldkonna tarneahelate ümberkujundamise kiirendamise fondi loomist edendamaks kaitsetööstuse ettevõtete juurdepääsu rahastamisele.

1.7 Eesti eelistab määruse eelnõus sisalduva tootmisvõimekusi toetava instrumendi baasabimäära tõstmist 45%-ni toetuskõlblikest kuludest ja toetab eelnõus toodud lisavõimalusi boonusteks. Eesti eelistab, et määrus loob võimaluse täiendavateks 10%-listeks boonusteks kui rahastatav projekt toetab Ukraina vajadusi, soodustab uute tootmisvõimsuste arendamist liikmesriikides, sealhulgas Eestis, viiakse ellu riikide piiriülese koostööna või soodustab VKEde kaasumist.

1.8 Eesti toetab kaitsevaldkonna Euroopa ühishuviprojektide määratlemist, milles osaleb vähemalt neli liikmesriiki. Eesti eelistab, et peamised ühishuvi projektideks sobivad valdkonnad lepitakse kokku määruse tekstis ning et nende üle otsustamine on läbipaistev. Eesti jaoks on prioriteetsed valdkonnad Euroopa regionaalsed õhu- ja raketikaitse süsteemid, kauglöögvõimekused, droonitootmise võimekused, Euroopa merealuse seire ja kriitilise taristu kaitsmise võimekused, laskemoona ja lõhkeaine tootmine.

1.9 Eesti toetab, et Euroopa kaitsetööstuse strateegia ja programmi rahastamisprioriteedid oleks enam seotud Euroopa Liidu võimearendusplaani ja kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamisega, kuid näeb vajadust nende sees täiendavalt prioriseerida eriti kiireloomulisi ja NATO-ga kattuvaid vajadusi nagu õhu- ja raketikaitse, kaudtule võime ning kasvatada kriitilisi laskemoonavarusid. Eesti toetab kaitsetööstusvalmiduse

nõukogu loomist, kuid soovib, et selle mandaat oleks nõuandev, selle ülesanded toodud määruses ja otsustusprotsess läbipaistev.

1.10 Eesti toetab määrusega Euroopa Komisjonile antavat õigust koguda andmeid kaitsevaldkonna kriitiliste toodete saadavuse, pakkumise, tarneahelate ning tootmisvõimekuste kohta Euroopa Liidus tingimusel, et see ei suurenda oluliselt ettevõtete halduskoormust.

1.11 Eesti toetab Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuuri loomist määruse eelnõus pakutud kujul, selleks et edendada kaitseotstarbeliste toodete ühishankeid.

1.12 Eesti toetab julgeolekuga seotud tarnekriisi olukorras Euroopa Liidu sisese kaitseotstarbeliste toodete veo lihtsustamist ja toetab Euroopa Komisjoni ettepanekut kiiremaks lubade väljastamiseks 2 tööpäeva jooksul.

2. Eesti esindajatel Euroopa Liidu nõukogu erinevatel tasanditel väljendada ülaltoodud seisukohti.

3. Kaitseministeeriumil teha punktis 1 nimetatud seisukohad teatavaks huvirühmadele, kes olid kaasatud seisukohtade kujundamisesse. Riigikantseleil esitada punktis 1 nimetatud määruse eelnõu ja Vabariigi Valitsuse seisukohad Riigikogu juhatusel ja Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmetele.

Kaja Kallas

Peaminister

Taimar Peterkop

Riigisekretär